

Loveleen Rihel Brenna
Integreringsrådgiver og forfatter

Menneskeverdet er absolutt!

En somalisk kvinne, en etnisk norsk kvinne som er stoffmisbruker og en etnisk norsk kvinne som er økonom sitter på venteværelset. Den somaliske kvinnen skiller seg ut fra de andre med klesdrakt, hudfarge, hårfarge, kultur, religion, språk, navn, utdanning, etnisk bakgrunn og ansiktstrekk. Stoffmisbrukeren virker ustelt og sliten, hun har dårlig ordforråd, dårlig helse og dårlig økonomi. Den siste kvinnen er moteriktig kledd, er velformulert, ser ut som hun kommer fra et hjem med god økonomi. Men det er likevel noe som binder dem sammen.

De er mødre til barn som er alvorlig syke. Deres annerledeshet kommer i skyggen av deres morsrolle. Alle tre bærer på en mors frykt, fortvilelse og hjelpeløshet, de vonde og negative tankene, håpet, bønnene og ønsket om å se sitt barn friskt. Kunsten å møte deres ulikhet og møte dem som likeverdige er å se bak alle de lagene som skaper skiller mellom dem. Følelsene er like, men måten de viser følelser på, kan være kulturelt betinget.

Likhetstrekk

I stedet for å sette fokus på ulikhetene, bør en profesjonell først og fremst legge vekt på likhetstrekk som er mellom oss mennesker. Som for eksempel: 1. Primærbehovene våre, som for eksempel behovet for mat, klær, kjærlighet, omsorg, nærhet, forutsigbarhet, trygghet osv. Dette er behov som alle har. Alle har behov for å spise, men hva en spiser og måten en lager maten på, kan være

kulturelt eller religiøst betinget. 2. Behov for tilhørighet til et fellesskap. Alle mennesker har behov for å vite at de tilhører en gruppe som de kan regne med, som de kan identifisere seg med og som de betyr noe for. 3. Behov for å bli sett. At det er noen som lytter til en, gir et menneske mulighet til å definere sin identitet, fortelle sin historie og sette ord på sin virkelighet slik en selv forstår den. 4. Behov for å oppleve mestring. At en mestrer hverdagen, arbeidsoppgavene, relasjonene, foreldrerollen osv. 5. Behov for å bli møtt som enkeltindivid, ikke som representant for en gruppe.

Mangfold

Enkelte tenker at mangfold og kulturforskjeller oppstår når det kommer personer med en annen kulturell, etnisk og religiøs bakgrunn til et lokalsamfunn. Men mangfoldet oppstår når to mennesker møter hverandre. Mangfoldet er normalttilstand. Når det kommer personer fra en annen kultur eller religion til en institusjon, blir spennvidden i mangfoldet utvidet. Det er ikke pasienten som er utfordringen, det er helsearbeiderens holdninger, manglende kunnskap og kompetanse som gir oss følelse av manglende mestring som blir den egentlige utfordringen. Det er viktig at legen lar pasienten definere seg selv istedenfor å «fengsle» pasienten i sine forestillinger om vedkommendes bakgrunn.

Etniske minoriteter

Arbeid med minoritetspersoner kan oppleves som utfordrende. For det første fordi de ikke kjenner til det norske helsevesenet og hvilke forventninger det ligger i samarbeid mellom helsearbeider og pasient. Enkelte pasienter kan oppleve det norske helsesystemet som fremmed og utrygt. Når for eksempel en lege slår opp i Felleskata-

logen for å lese om en medisin før han skriver ut en resept, kan det gi uttrykk hos pasienten. Pasienten kan betvile legens kunnskap og kompetanse.

For det andre kan helsearbeiderens manglende kunnskap om hvordan han eller hun skal møte mangfoldet blant pasientene være til hinder for at han eller hun klarer å etablere et godt samarbeid med og et tilitsfullt forhold til pasienten. Legen kan være uvant med å takle mangfoldets behov. Mange forventer at brukerne skal tilpasse seg tilbudene som finnes i offentlig sektor, istedenfor å tilpasse tilbudet til brukerne.

Likeverd og menneskeverd

Selv om helsearbeidere ønsker å fremstå som profesjonelle, kan de ikke komme fra at de er mennesker med oppfatninger og holdninger. En helsearbeider skal møte alle disse tre mødrene som likeverdige. Likeverd er absolutt, det finnes ingen unntak. I det øyeblikket legen har et unntak, har vedkommende en diskriminerende holdning. Det er kun når helsearbeideren møter hver enkelt pasient som unikt og likeverdig individ at det kan utvikles meningsfull kommunikasjon. Det er helsearbeideren som er den profesjonelle i møtet med pasienten. Uansett hvor store forskjeller det er mellom de tre mødrene som sitter på venterommet, med sine barn som er alvorlig syke, er de likeverdige og har krav på å bli møtt med omsorg, respekt og profesjonalitet.

I neste nummer:

- Sanitetsberedskap på Quartfestivalen
- Behandling av endometriose
- Håndhygiene i sykehjem
- Prehospital håndtering av hodeskader
- Tidsskriftets leserundersøkelse
- Anestesi og krig